

Ank. till Riksd. kansli den 24 april 1903 kl. 2 e. m.

N:o 58.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående pension åt aflidne stationskarlen Anders Nilsons änka och barn.

(R. A.)

I proposition (n:o 14) af den 12 sistlidne december har Kungl. Maj:t, under återopande af propositionen bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen medgifva, att till stationskarlen Anders Nilssons änka och barn må af trafikmedel utbetalas pension till ett årligt belopp af etthundrafemtio kronor, att, räknadt från och med den 1 februari 1902, utgå enligt de grunder, som i § 7 af gällande reglemente för statens järnvägstrafiks änke- och pupillkassa stadgas rörande pensioner till änkor och barn efter delegare i nämnda kassa.

Till återopade statsrådsprotokollet har föredragande departementschefen anført följande:

»Uti skrifvelse den 4 mars innevarande år har järnvägsstyrelsen gjort underdånig framställning om beredande af pension åt änka och barn efter aflidne stationskarlen Anders Nilsson, hvilken i anledning af statens inköp af västkustbanan öfvergått i statens järnvägars tjänst.

I anledning häraf tillåter jag mig erinra, hurusom vid föredragning inför Kungl. Maj:t den 4 april detta år af ärende rörande beredande af förbättrade pensionsförmåner för vissa tjänstemän och betjante, hvilka, i likhet med hvad här ofvan om Anders Nilsson omförmålts,

från västkustbanan öfvergått i statens järnvägars tjänst, dåvarande chefen för civildepartementet lämnade en närmare redogörelse för omfördälda personals pensionsförhållanden och därmed sammanhängande frågor.

Såsom därvid erinrades, hade 1893 års järnvägskommitté i afgifvet underdånigt förslag angående förvärfvande för statens räkning af Skåne—Hallands, Mellersta Hallands, Göteborgs—Hallands, Landskrona—Ångelholms och Malmö—Billesholms järnvägar, hvilka järnvägar tillsammans bildade den så kallade västkustbanan, i fråga om de närmare bestämmelserna i afseende å sättet för banornas förvärfvande, som borde i köpeaftalen med vederbörande järnvägsägare intagas, föreslagit, bland annat, att de vid dessa järnvägar anställda tjänstemän och betjante skulle tillerkännas rätt att öfvergå i statens järnvägars tjänst. Men då kommittén ansåg sig böra undvika att betunga statens järnvägars pensionsinrättningar med att på en gång mottaga ett så stort antal nya delägare, som då vore i fråga, föreslog kommittén, att såsom särskildt villkor för nämnda rätt skulle föreskrifvas, att ifrågavarande tjänstemän och betjante fortfarande skulle kvarstå i enskilda järnvägars pensionskassa, i förhållande till hvilken staten skulle öfvertaga vederbörande bolags förpliktelser.

Vid underdånig föredragning den 8 mars 1895 af frågan om förvärfvande för statens räkning af ofvannämnda järnvägar, tillstyrkte dåvarande chefen för civildepartementet hvad kommittéen uti berörda hänseende föreslagit.

Sedan 1895 års Riksdag bifallit Kungl. Maj:ts proposition rörande anvisande af medel för inköp af ifrågavarande järnvägar samt Kungl. Maj:t den 7 juni 1895 beslutit, att dessa skulle från 1896 års ingång öfvertagas af staten på i hufvudsak de af kommittén föreslagna villkoren, blef också i kontrakten om järnvägarnes förvärfvande bestämmelse intagen därom, att de vid vederbörande järnväg anställde tjänstemän och betjante skulle äga rätt att öfvergå i statens järnvägars tjänst. Såsom villkor härför stadgades, bland annat, det förbehåll, att de icke skulle äga att ingå såsom delägare i statens järnvägars pensionsinrättningar, med mindre järnvägsstyrelsen, efter pröfning för hvarje särskildt fall af tjänstemans eller betjants därom ingifna ansökning, funne sådan kunna utan pensionskassornas särskilda betungande bifallas. Dessutom stadgades i kontrakten, att järnvägsstyrelsen skulle i förhållande till enskilda järnvägarnes pensionskassa inträda i vederbörande bolags rättigheter och skyldigheter. Dessa bestämmelser intogos i samtliga kontrakten, äfven i det om Landskrona—Ångelholms järnväg,

hvars personal icke tillhörde någon pensionsinrättning, samt afsågo jämväl vid de öfriga järnvägarne anställd personal, som icke ingått i enskilda järnvägarnes pensionskassa, således äfven de tjänstemän och betjante vid de öfriga 4 banorna, hvilka, då de antagits först år 1895, efter det statsinköpet beslutits, icke ingått i enskilda järnvägarnes pensionskassa.

I anledning af hvad sålunda i kontrakten stadgats, öfvergingo vid järnvägarnes öfvertagande med ingången af år 1896 i statens järnvägars tjänst, utan att intagas i statens järnvägstrafiks pensionsinrättning samt änke- och pupillkassa, ordinarie tjänstemän och betjante till ett antal af 542.

Af denna personal gjorde därefter under våren 1897 hos järnvägsstyrelsen 406 befattningshafvare, af hvilka 336 voro delägare i enskilda järnvägarnes pensionskassa och 70 icke tillhörde någon pensionsinrättning, ansökan om vinnande af inträde i statens järnvägstrafiks pensionsinrättning.

Efter vederbörlig utredning företogos de gjorda ansökningarna af järnvägsstyrelsen till afgörande den 6 mars 1899. Därvid fann styrelsen beträffande dem af de sökande, hvilka vore delägare i enskilda järnvägarnes pensionskassa eller hvilka, utan att vara delägare i denna kassa, den 1 januari 1896 uppnått en ålder af minst fyrtio år, icke skäl bifalla den af dem gjorda ansökan om vinnande af delaktighet i statens järnvägstrafiks pensionsanstalter.

Hvad åter anginge öfriga sökandena, hvilka icke vore delägare i sagda pensionskassa och hvilkas ansökningar icke genom vederbörandes afskedstagande, frånfälle eller redan vunnit inträde i statens järnvägstrafiks pensionsanstalter förfallit, förklarade järnvägsstyrelsen, att en hvar af dem skulle anses hafva den 1 januari 1896 vunnit delaktighet i statens järnvägars pensionsanstalter, under villkor, att af honom erlades de enligt gällande reglementen på honom belöpande pensionsavgifter för tiden från och med sistnämnda dag jämte den ränta därå, som af direktionen för statens järnvägstrafiks pensionsinrättning kunde vara bestämd, dock att, i händelse detta villkor ej fullgjordes, delaktighet i pensionsanstalterna skulle anses af vederbörande förvärfvad med ingången af år 1899.

I sammanhang härmed förklarade järnvägsstyrelsen, att beträffande dem af de sökande, hvilka icke vore delägare i enskilda järnvägarnes pensionskassa och hvilka enligt styrelsens omförmälda beslut icke då kunnat medgifvas delaktighet i statens järnvägstrafiks pensionsanstalter, styrelsen framdeles ville för hvarje särskildt fall pröfva, huruvida vid

vederbörandes afskedstagande eller fränfalle skäl kunde förefinnas att till Kungl. Maj:t ingå med framställning om åtgärder för beredande af särskild pension åt den sålunda ur tjänsten afgående eller hans sterbusdelägare.

I anledning af inom Riksdagen väckta förslag, bland annat, därom att västkustbanepersonalen måtte berättigas antingen att vinna inträde i statens järnvägstrafiks pensionsanstalter eller ock att åtnjuta pension i likhet med statens öfrige järnvägstjänstemän och betjante, anhöll Riksdagen uti skrifvelse den 14 maj 1900, att utredning måtte verkställas, i den mån, på hvilket sätt och under hvilka villkor åt den personal, som från västkustbanan öfvergått i statens järnvägars tjänst, men ännu icke vunnit inträde i statens järnvägstrafiks pensionsanstalter, kunde beredas pension eller, beträffande delägare i enskilda järnvägarnes pensionskassa, förbättring i pensionsvillkoren, vid hvilken utredning borde tagas i betraktande alla på denna fråga inverkan omständigheter och särskildt tiden för nämnda personals inträde i statens tjänst, det bidrag, som staten för dess pensionering lämnade till enskilda järnvägarnes pensionskassa, samt de lägre pensionsavgifter, som de af personalen, hvilka voro delägare i sagda kassa, haft att till densamma erlägga, äfvensom att Kungl. Maj:t ville till Riksdagen göra den framställning, hvartill berörda utredning kunde finnas böra föranleda.

Därvid anförde Riksdagen att, ehuru den personal, som från västkustbanan öfvergått i statens järnvägars tjänst, icke kunde hafva något rättsligt anspråk att komma i åtnjutande af samma pensionsförmåner, som tillkomme öfriga vid statens järnvägar anställde tjänstemän och betjante, det dock ville synas Riksdagen, som om staten af billighets-skäl borde åtminstone i vissa fall bereda den del af förstnämnda personal, som icke vunnit inträde i statens järnvägstrafiks pensionsanstalter, rätt till någon pension eller förbättring i de mindre fördelaktiga pensionsvillkor, som delaktighet i enskilda järnvägarnes pensionskassa medförde. För att kunna bedöma, i hvad mån och på hvilket sätt detta lämpligen borde ske, fordrades emellertid en fullständig utredning af alla på frågan inverkan förhållanden. Riksdagen, som i saknad däraf icke kunnat, på sätt inom Riksdagen föreslagits, fatta något afgörande beslut i ämnet, hade emellertid ansett sig hafva anledning hos Kungl. Maj:t anhålla om verkställande af erforderlig utredning i frågan, för att Riksdagen på grund däraf kunde komma i tillfälle att pröfva, i hvad utsträckning och på hvilka villkor pension eller förbättrad sådan kunde ifrågavarande personal beredas.

Vid underdånig föredragning den 1 juni 1900 af Riksdagens ifrågavarande skrifvelse behagade Kungl. Maj:t anbefalla järnvägsstyrelsen att efter vederbörandes hörande verkställa den af Riksdagen i detta ärende begärda utredning och därmed jämte det underdåniga utlåtande, hvartill samma utredning kunde föranleda, till Kungl. Maj:t inkomma.

Till åtlydnad däraf lät järnvägsstyrelsen genom sakkunnig person verkställa undersökning öfver den matematiska kostnaden för beredande af pension resp. fyllnadspension åt de tjänstemän och betjante, som vid västkustbanans inköp öfvergått i statens järnvägstrafiks tjänst men ännu icke blifvit delägare i dess pensionsinrättningar, samt änkor och barn efter sådan tjänstepersonal.

Denna undersökning omfattade, hvad beträffar den del af ifrågavarande personal, som icke tillhörde enskilda järnvägarnes pensionskassa, 32 tjänstehafvare, födde år 1855 eller tidigare och hvilka på grund af järnvägsstyrelsens förberörda beslut den 6 mars 1899 icke kunnat medgifvas inträde i statens järnvägars pensionsanstalter, samt ytterligare två tjänstehafvare, däraf den ene, född år 1858, väl enligt nämnda beslut förklarats berättigad ingå i sagda pensionsanstalter, men uppgifvit sig icke vara i stånd att erlægga de öfverårighets- och retroaktiv-avgifter, som för sådant inträde skulle af honom erläggas, och den andre, hvilken, född år 1857, icke deltagit i förenämnda petition om inträde i statens järnvägstrafiks pensionsanstalter, på förfrågan förklarar sig icke kunna däri ingå på grund af de höga avgifter, som för honom skulle ifrågakomma. I beräkningen medtogs däremot icke en yngre tjänstehafvare af allenast 25 års ålder, hvilken vägrat att begagna sig af den honom enligt styrelsens beslut medgifna rätt att utan erläggande af extra avgifter inträda i sagda pensionsanstalter.

Sedan därjämte i ärendet afgifvits infortrade yttranden af direktionen för enskilda järnvägarnes pensionskassa samt direktionen för statens järnvägstrafiks pensionsinrättning, afgaf styrelsen uti skrifvelse den 15 mars 1901 underdånigt utlåtande och förslag i ämnet.

Därvid anförde styrelsen beträffande ofvanberörda del af ifrågavarande personal, eller den, som icke tillhörde enskilda järnvägarnes pensionskassa, att styrelsen funne sig, med åberopande af hvad styrelsen i sitt förut omförmälda beslut den 6 mars 1899 därom yttrat, icke kunna tillstyrka, att delaktighet i statens järnvägstrafiks pensionsanstalter bereddes förenämnda till denna grupp hörande 32 tjänstehafvare, hvilka vid inträdet i statens järnvägars tjänst fyllt 40 år. Billighetshänsyn syntes styrelsen dock kräfva, att åtgärder vidtoges för beredande genom statens försorg af något understöd vid afskedstagandet åt de till

berörda ålderskategori hörande tjänstemän och betjante. Då emellertid med hänsyn till de för denna ålderskategori beräknade ojämförligt höga afgifterna icke torde kunna ifrågasättas, att dessa tjänstemän och betjante själfve skulle kunna bidra till sin pensionering, ansåge sig styrelsen uti nu ifrågavarande afseende böra föreslå, att en hvar af dessa tjänstemän och betjante förklarades berättigad att vid afskedstagandet uppbära i pension ett årligt belopp, motsvarande skillnaden emellan, å ena sidan, det pensionsbelopp, han skulle hafva erhållit, om han den 1 januari 1896 vunnit delaktighet i statens järnvägstrafiks pensionsinrättning, och, å den andra, det för tiden efter afskedstagandet beräknade årliga värdet af de afgifter, han i händelse af sådan delaktighet skolat under tjänstetiden erlægga till pensionsinrättningen; och funne styrelsen enahanda pensionsförmån böra tillerkännas förutnämnda två tjänstehafvare, hvilka på grund af de jämförelsevis höga retroaktiva afgifter, som för dem skulle ifrågakomma, förklarat sig icke kunna uppfylla de stadgade villkoren för vinnande af inträde i statens järnvägstrafiks pensionsinrättningar, hvaremot dylik pensionsrätt icke borde tillkomma den yngre tjänstehafvare, hvilken, enligt hvad förut nämnts, vägrat att begagna sig af honom tillerkänd rätt att utan erläggande af några som helst extra afgifter ingå i nämnda pensionsanstalter.

Beträffande slutligen ifrågasatt pension åt änka och barn efter tjänstehafvare, tillhörig denna grupp af ifrågavarande västkustbanepersonal, hölle styrelsen före, att för hvarje särskildt fall borde prövas, huruvida vid tjänstehafvares frånfälle skäl kunde förefinnas att åt vederbörande bevilja dylik pension.

På grund af hvad styrelsen sålunda anført, hemställde styrelsen uti ifrågavarande afseende,

dels att en hvar af förenämnda, till västkustbanan förut hörande, då i statens järnvägars tjänst anställda 34 personer, hvilka icke tillhörde vare sig statens järnvägstrafiks pensionsinrättning eller enskilda järnvägarnes pensionskassa, måtte berättigas att vid afskedstagandet af trafikmedel i pension uppbära ett årligt belopp, motsvarande skillnaden mellan, å ena sidan, det pensionsbelopp han skulle hafva erhållit, om han den 1 januari 1896 vunnit delaktighet i statens järnvägstrafiks pensionsinrättning, och, å den andra, det för tiden efter afskedstagandet beräknade årliga värdet af de afgifter, han i händelse af sådan delaktighet skolat under sin tjänstetid i statens järnvägars tjänst hafva erlagt till pensionsinrättningen;

dels ock att det måtte öfverlämnas till Kungl. Maj:ts afgörande i hvarje särskildt fall, huruvida och med hvilket belopp pension finge af

trafikmedel utgå till änka och barn efter befattningshafvare, tillhörande sistnämnda grupp af ifrågavarande västkustbanepersonal.

Sedan därefter styrelsen, med anledning däraf att, efter det styrelsen afgifvit sitt nyssberörda underdåniga utlåtande, fullmäktige i enskilda järnvägarnes pensionskassa antagit förslag till förnyadt reglemente för kassan, hvilket sedermera den 14 mars 1902 blifvit i nåder fastställt, inkommit med förnyadt yttrande i ärendet af den 18 februari 1902 och därvid, med afseende å den del af ifrågavarande personal, som vore delägare i nämnda pensionskassa, framlagt ett delvis omarbetadt förslag till förbättrade pensionsförmåner, blef, såsom jag redan nämnt, ärendet den 4 april detta år föredraget inför Kungl. Maj:t.

Därvid anförde dåvarande departementschefen, bland annat, att han i enlighet med uttalandena i Riksdagens ifrågavarande skrifvelse funne det vara uppenbart, att billighetsskäl talade för att åtgärder vidtoges för att bereda förbättrade pensionsförmåner åt den med västkustbanans öfvertagande i statens tjänst öfvergångna personal, att man syntes kunna lämna därhän, huruvida formellt rättsliga skäl kunde till personalens förmån åberopas eller icke, och i stället hufvudsakligen fasthålla, att ifrågavarande personal vid blifvande afgang ur statens järnvägars tjänst i allmänhet under en afsevärd tid varit statens tjänare, samt att man ock måste taga i betraktande, att en afsevärd del af ifrågavarande personal af väsentligen annan hänsyn än denna personals eget bästa vägrats inträde i statens järnvägars pensionsanstalter.

Hvad särskildt anginge den del af ifrågavarande personal, som icke vore delägare i någon pensionsanstalt, yttrade departementschefen, att han icke hade något att erinra mot styrelsens förslag, hvilket innebure, att en hvar af desse, dåmera till ett antal af 33 uppgående tjänstehafvare skulle berättigas uppbära pension till det belopp, han skulle hafva erhållit, om han den 1 januari 1896 inträdt i statens järnvägars pensionsinrättning, efter afdrag af värdet af de afgifter, han skulle haft att erlægga till samma inrättning.

Under erinran därom, att med hänsyn till de stora afgifter, motsvarande retroaktivafgifterna till änkekassan, som skulle hafva fordrats för att tillförsäkra dessa tjänstehafvare rätt till pension för änkor och barn, järnvägsstyrelsen ansett lämpligast vara, att det skulle ankomma på Kungl. Maj:t att för hvarje särskildt förekommande fall pröfva, huruvida och med hvilket belopp pension skulle till änka och barn efter tjänstehafvare af nu ifrågavarande grupp af trafikmedlen utgå, förklarade emellertid departementschefen att, ehuru det skulle medföra någon lättnad vid ärendenas handläggning, om bifall kunde vinnas till ett för-

slag i den af järnvägsstyrelsen antydda riktning, han likväl ansåge att, då några allmänna grunder för denna pensionering svårligen kunde på förhand bestämmas, riktigast vore, att tillfälle lämnades Riksdagen att deltaga i afgörandet af hvarje särskild uppkommande fråga om pensionering af nu ifrågavarande änkor och barn, hvadan någon framställning till Riksdagen i denna del af ärendet icke syntes böra göras i detta sammanhang.

På hemställan af departementschefen beslöt Kungl. Maj:t att aflåta nådig proposition till Riksdagen angående beredande af förbättrade pensionsförmåner för ifrågavarande, till västkustbanan förut hörande, i statens järnvägars tjänst anställda personal, därvid Kungl. Maj:t beträffande ofvan omnämnda 33 personer, hvilka icke tillhörde vare sig statens järnvägstrafiks pensionsinrättning eller enskilda järnvägarnes pensionskassa, föreslog Riksdagen medgifva, att en hvar af dem måtte berättigas att vid afskedstagandet ur statens järnvägars tjänst af trafikmedel i pension uppbära ett årligt belopp, motsvarande skillnaden mellan, å ena sidan, det pensionsbelopp, han skulle hafva erhållit, om han den 1 januari 1896 vunnit delaktighet i statens järnvägstrafiks pensionsinrättning, och, å andra sidan, det för tiden efter afskedstagandet beräknade årliga värdet af de afgifter, han i händelse af sådan delaktighet skolat under sin tjänstgöringstid i statens järnvägars tjänst hafva erlagt till pensionsinrättningen.

Däremot gjordes icke hos Riksdagen någon framställning i fråga om pensioner till änkor och barn efter befattningshafvare, tillhörande sistberörda grupp af ifrågavarande personal.

Den af Kungl. Maj:t uti ofvan omnämnda nådiga proposition gjorda framställning blef af Riksdagen enligt skrifvelse den 16 maj 1902 bifallen.

Uti sin ofvanberörda skrifvelse den 4 mars 1902 har järnvägsstyrelsen i underdånighet anmält, att stationskarlen Anders Nilsson, hvilken tillhört den del af ifrågavarande personal, som icke vore delägare i enskilda järnvägarnes pensionskassa, den 15 januari 1902 aflidit, efterlämnande, enligt hvad styrelsens skrifvelse bilagdt prästbetyg utvisade, änkan Maria Gustafsson och i äktenskap med henne födda barnen Hilding Valdemar, född den 3 februari 1886, Otto Valdemar, född den 19 september 1888, Carl Edvin, född den 8 januari 1891, Agda Amalia, född den 28 mars 1893, Alma Maria, född den 1 december 1895, samt Gustaf Valfrid, född den 12 oktober 1898.

Beträffande Nilsson meddelar därjämte styrelsen, att Nilsson, hvilkens tjänstgöring vid statens järnvägar blifvit af befälet väl vitsordad, uppburit årligt arfvode under åren 1896 och 1897 af 480 kronor, under åren 1898 och 1899 af 540 kronor samt från och med år 1900 af 600 kronor jämte till 20 procent af arfvodet uppgående hyresbidrag. Af skrifvelsen likaledes bifogadt, af vice pastorn A. Mathiasson den 11 februari 1902 utfärdadt intyg framginge, att änkan Nilsson och hennes fem hemmavarande minderåriga barn vore medellösa och i behof af den pension, som kunde dem tilldelas. Enligt den 1 i samma månad upprättadt bouppteckningsinstrument hade tillgångarne i boet efter Nilsson beräknats till 187 kronor 59 öre och skulderna till 647 kronor 5 öre, hvadan brist i boet förefunnes. Af vederbörande distriktsförvaltning hade ock blifvit upplyst, att, därest åtgärd ej vidtoges för beredande af lämplig pension åt Nilssons efterlämnade änka och barn, det vore fara värdt, att de komme att falla fattigvården till last, hvadan önskligt vore, att pension dem bereddes i deras bekymmersamma ekonomiska omständigheter.

Då af hvad styrelsen sålunda anfört framginge, att Nilssons änka och barn vore i stort behof af understöd, har styrelsen, under framhållande, att, därest Nilsson vid sin öfvergång i statens järnvägars tjänst fått inträda i statens järnvägstrafiks pensionsanstalter, änkan och barnen skulle hafva tillerkänts en pension af 173 kronor, föreslagit, att pension måtte dem beredas till belopp, som styrelsen tillstyrker måtte fastställas till 150 kronor, hvilket belopp syntes styrelsen skäligt särskildt med afseende därå, att minskningen i pension då skulle komma att ungefärligen motsvara värdet af de afgifter, Nilsson under sin tjänstetid vid statsbanan sluppit att erlägga till statens järnvägstrafiks pensionsinrättningar. Och har styrelsen på grund häraf i underdånighet hemställt, att åt stationskarlen Anders Nilssons änka och barn måtte beredas pension till belopp af 150 kronor att från och med februari månad 1902 eller månaden näst efter den, då mannen affidit, till dem utgå enligt de uti § 7 af gällande reglemente för statens järnvägstrafiks änke- och pupillkassa intagna bestämmelser i fråga om pensionsrätt.

Den af järnvägsstyrelsen åberopade § 7 i gällande reglemente för statens järnvägstrafiks änke- och pupillkassa är i de delar, hvilka för nu förevarande fråga kunna vara af betydelse, af följande lydelse:

§ 7.

Mom. 2. Pensionsberättigade äro:

den aflidnes änka, så länge hon lefver ogift och är i besittning af medborgerligt förtroende, samt

hvarje den aflidnes barn, som är yngre än aderton år och som, där det fyllt femton år, icke dömts förlustig medborgerligt förtroende.

Mom. 3. Det årliga pensionsbeloppet efter afliden delägare fastställes, på sätt nästföljande § stadgar, en gång för alla och utgår oförminskadt från och med månaden näst efter den, då delägaren afled, till och med den månad, under hvilken hans efterlevandes pensionrätt helt och hållet upphör. Är änka ensam pensionsberättigad eller finnas endast pensionsberättigade barn, uppbäre i förra fallet änkan och i det senare barnen samfäldt hela pensionsbeloppet. Finnas både pensionsberättigad änka och pensionsberättigade barn, åtnjute änkan den ena hälften och barnen tillsammans den andra hälften af pensionsbeloppet. Mellan barn delas alltid det dem samfäldt tillkommande beloppet lika.

Mom. 5. Fullmäktige äro berättigade att låta understöd fortfarande utgå till sådant barn öfver aderton års ålder, hvilket till följd af sjuklighet eller kroppsslyte är oförmöget att bidraga till egen försörjning, dock utan att kassans ändamål därigenom äfventyras. Understödet kan bestämmas utan hinder af detta reglementes stadganden i fråga om pensioners storlek, men får aldrig öfverstiga ett belopp af 150 kronor, efter år räknadt.

I sammanhang härmed tillåter jag mig erinra om följande bestämmelser uti samma reglemente, hvilka för nu förevarande fråga kunna vara af intresse. Enligt § 3 skall den, som inträder i kassan, såsom inträdesafgift erlägga hälften af honom då tillkommande aflöning för en månad. Med aflöning förstås därvid, liksom jämväl i öfrigt uti ifrågavarande reglemente, ordinarie arfvode och inkvartering, därest sådan utgår, denna senares värde beräknadt till femton procent af arfvodets belopp. Delägares årsafgifter utgå, enligt § 4, med en viss, på grund af hans ålder vid inträdet i kassan, en gång för alla bestämd procent af honom tillkommande aflöning. För den, som — såsom förhållandet skulle hafva varit med Nilsson, därest han, som var född den 24 januari 1855, vid sin öfvergång i statens järnvägars tjänst tillika vunnit delaktighet uti statens järnvägstrafiks änke- och pupillkassa — fyllt 40 men icke 41 år, skall erläggas 3,6 procent af aflöningen. Dock skall den, som vid erhållande af anställning i statens järnvägars ordi-

narie tjänst fyllt trettio år, erlägga retroaktiv afgift, motsvarande hela värdet af förmånen att icke behöfva erlägga högre årsafgifter än de i reglementet bestämda. Erläggandet af årsafgifter skall taga sin början med månaden näst efter den, då delägaren inträdde i kassan. Dessutom skall, enligt § 5, delägare, hvarje gång han uppflyttas i högre aflöningsklass än den, för hvilken hans årsafgifter senast utgått, erlägga till änke- och pupillkassan två månaders aflöningsförhöjning. Denna afgift skall erläggas, då förhöjningen andra och tredje gången utfaller. Hvad därefter beträffar årliga beloppet af pension efter delägare, som affidit, medan han ännu kvarstod i tjänst, skall detsamma, enligt § 8, utgå med tjugufem procent af den medelaflöning, som uppkommer, då medeltalet tages af de fem sista årsafflöningar, i förhållande till hvilka delägaren erlagt årsafgifter, dock att, för det fall att medelaflöningen till beloppet understiger den aflöning, delägaren senast innehaft, pensionen likväl må beräknas efter sistnämnda aflöning, med villkor att af pensionstagaren till kassan, kontant eller genom afdrag å först utfallande pensionsmedel, inbetalas ett belopp, motsvarande skillnaden mellan de årsafgifter, som af delägaren under de fem sista åren erlagts, och dem, som under samma tid skulle hafva erlagts, därest de beräknats efter den aflöning, delägaren senast innehaft.

I fråga slutligen om det belopp, som af järnvägsstyrelsen föreslagits skola i pension utgå till Nilssons änka och barn, har, enligt under hand meddelad uppgift, detsamma så erhållits, att kapitalvärdet af en lifränta å 173 kronor om året för en änka af samma ålder som änkan Nilsson, hvilken är född den 9 augusti 1858, jämte barn beräknats till 2,975 kronor. Därifrån har dragits det belopp, 421 kronor, hvartill de inträdes-, års-, uppflyttnings- och retroaktivaafgifter jämte ränta beräknats, hvilka det skolat åligga Nilsson att erlägga till statens järnvägstrafiks änke- och pupillkassa, därest han vid öfvergången i statens järnvägars tjänst blifvit delägare i denna kassa; och har återstående beloppet, 2,554 kronor, beräknats utgöra kapitalvärdet å en årlig lifränta å omkring 149 kronor, hvilket sistnämnda belopp afrundats till 150 kronor.

Såsom ofvan omförmälts, har genom Eders Kungl. Maj:ts och Riksdagens beslut rörande förbättrade pensionsförmåner för den personal, som i anledning af västkustbanans inköp öfvergått i statens järnvägars tjänst, *dels* förhöjda pensioner beredts ej mindre de till denna personal hörande tjänstemän och betjante, hvilka vid öfvergången i statens järnvägars tjänst tillhörde enskilda järnvägarnas pensionskassa, än äfven åt änkor och barn efter dessa befattningshafvare, *dels ock* pension

vid afskedstagandet tillförsäkrats den del af samma personal, som icke tillhörde någon pensionsinrättning. Det synes då vara uppenbart, att, i den mån sådant visar sig vara erforderligt, pensioner böra beredas jämväl åt änkor och barn efter tjänstemän och betjante, tillhörande sistnämnda grupp af ifrågavarande personal.»

I anledning häraf, och då tillika uti det fall, hvarom nu vore fråga, synnerligen ömmande omständigheter syntes föreligga, har departementschefen, som icke funnit något vara att erinra emot det af järnvägsstyrelsen ifrågasatta pensionsbelopp, hemställt, att Kungl. Maj:t måtte till Riksdagen aflåta proposition af det innehåll, som ofvan meddelats.

På grund af hvad i detta ärende förekommit får utskottet hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition må vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 24 april 1903.

På statsutskottets vägnar:

CHR. LUNDEBERG.
